

ВЪРВЕЖ
Румен СТОЯНОВ

Синът ми неуверено пристъпва.
Аз ли съм уловил невръстната му длан?
Не е ли татко, подкрепящ ме, за да прохода?
Не съм ли аз подхванал вече немощния си баща?
Или синът ми помага на своя дядо?
Нима не ме предвожда моят внук?
Ами да, той е працядо ми и придържа за ръка баща ми.
„Върви, не спирай.“
От всички нас кой го казва?
На кого?
Как объркано е това.
И как просто.
Има ли значение кой е малкият и кой големият, кой кого води?
Важното е, че родът върви.
И превръща времето в движение напред.

ЯТРУС

Страници за литература, култура и изкуство

ПРИСЪДАТА НА ХРОНОС

Ваня АНГЕЛОВА

Животът е една повърхнина,
а времето минавашо е конус.
Дори и да остане празнина,
през правите ще се изгуби Хронос.
След кривите, в основната им част,
ще чезне в равнината на разлъка,
когато в едносвързаната власт
и двамата се впишем от мъка.
Пресмятани сме често на квадрат.
В граничен преход удвоен е броят
на нашите стени. И в кръговрат
околни до върха ще ни надстройат.
Пресичаме се често по обем.
В завъртането даваме си тонус.
Преди до вечността да се допрем,
присъдата си произнася Хронос.

КЪМ РОДИНАТА

Людмил СИМЕОНОВ

Заминаха чедата ти, пропъдени,
повлечени от мъгния въртоп.
Но аз оставам тук. И тук ще бъде
последният ми дъх и моят гроб.
Завинаги при тебе ще остана.
Все някой трябва да те утеша
за твоите несправедливи рани,
за хилядите стъпки души,
за кръста, който търпеливо носиш,
за твоите покрусени и беда...
И ще кънти докрай у мен въпросът
кой този жребий зъл ти отреди –
чедата ти да бъдат тук излишни,
прегълтнали горчивия си хал,
и само твоите белоцветни вишни
да ронят дебеляновска печал?

ПРИЕМИ МЕ

Мирослав ДЕЧЕВ

Приеми ме във душата си,
за да се стопля,
приеми ме във сърцето си,
за да потече живот отново в моите вени!
Приеми ме във мечтите си,
за да се науча да летя,
приеми ме в съня си,
където вечно да горя!
Приеми ме в своя път,
дори да води към смъртта!
Приеми ме в твоя свят,
където грешките ти няма да броя...
Приеми ме в твоя ден,
където аз ще бъда слънцето ти!
Приеми ме в мислите си,
за да победиш страха!
Приеми ме под завивките си,
за да украсим нощта!
Превърни ме във въздуха си
и ще създадем страстта...

СПОМЕН ЗА СНЯГ

Марияна КОРФОНОЗОВА

Сняг завалия.
Всичко е бяло.
Бяла е моята душа.
Покрита със снежно одеяло
ме посреща нощта.
Мисълта ми те търси
и те намира
във вратчетата на моя перваз.
Господи, запази го
от зимния студ и мраз.
За мене то е пощальонът,
носец от тебе писмо.
Чертаят босите му крачета
неразгадано писмо.
Смисълът му аз ще намеря
и тебе ще разбера.
Може би в тази неделя
си спомняш за мен и снега.

ТОСКА БИЙЧ

Лъчезар ГЕОРГИЕВ

Едва когато очертаната в прохода Маказа се превърнаха в далечно синкаво петно и най-накрая огледалото за задно виждане напълно ги скри, от гърдите ми се откъсна въздишка на облекчение. Бях изпреварил огромната опашка от автомобили на наши и чужди летовници. Още в шест заранта прекосих граничния пункт и сега колата летеше към Южна Тракия. Не познавах пътя, но той сам ме водеше и когато гумите на автомобил се плъзнаха по магистралата в посока Кавала, настъпих газта и усетих как в гърдите ми става леко и ефирно; и проблемите в работата ми, и самотните дни оставаха назад, зад границата; какво повече ми трябваше, щом все още нямах ни жена, ни деца, както повечето от връстниците си. И ето, сега можех да размахам невидими криле и да кръжа с крайбрежните гларуси над егейския лазур и да върша куп неща, които само един свободен мъж може да си пожелае.

След два часа здраво шофиране се отбих от магистралата и от височините на хълма шосето взе

бавно да се изви в поредица завои все по-надолу; градът с накачалите една над друга къщи и сградите съвсем ми заприлича на стария търновски квартал Варуша, после видях синевата на залива и Кавала внезапно ми напомни крайбрежните възвишения на Лисабон с Алфаме и река Тежу. Накрая се озовах в самия център на града, притиснат от множество автомобили, повечето с чуждестранни номера. Хотелите бяха претъпкани до един и накрая, по съвета на възрастния администратор, поех на запад по крайбрежния път към Тоска Бийч, Палио и Неа Ираклица, из тези малки селища все нещо щеше да се намери за самотен турист.

Късметът бе на моя страна. Към единият вечер се бях настанил в бяло боядисано бунгало сред кедрово дърво и висока палма. От балкона просветваше морето, вътре стаята бе с климатик, стар телевизор и огледало във формата на маслинов лист. Извадих бира от хладилника, отпих и се огледах – мъж над трийсетте, добре сложен, с кафяви очи като на майка си и нещо загадъчно в погледа. Какво бях намислил? Сам не си

давах сметка. Жегата временно беше охладила желанието ми да се върна в Кавала. Реших да спя за по стълбите, които се виеха сред високи кипариси. Прекосих плажа и се качих на терасата в ресторанта. Седнал на удобен стол от камъшит, пих на бавни глътки кафе, вторачен в лазурната синева. После излязох на брега сред десетината летовници, потопих глезени и след миг прегръдката на морето ме пое; едва доловимите ласки на вълните ме понасяха все по-навътре в залива, като ласкава женска длан кристалната вода ме галеше упоиващо, със спотаена нежност. Върнах се в бунгалото ободрен, пътят от старата българска столица до Кавала ми се стори като детинска игра, а солената морска вода сякаш отведнъж отми горчилката в гърдите ми.

Когато се отпуснах върху широкото легло, се сетих за същинската си мисия. Извадих от пътната чанта пожелателят плик и за кой ли път, откакто го намерих, се заех да открия тайния смисъл на красивия равен почерк. Това си беше вклиняване в последния месец от живота на майка ми и тайнствения ѝ обожател. „Знам, че това писмо ще те намери в болницата, затова го адресирах до там – пишеше непознатият ми господин Димитриус. – Като твой лекуващ лекар в санаториума на онзи красив планински курорт смятах, че при теб всичко ще е наред и дори си правех тайно планове за двама ни.

След последните наши срещи из старинно Търново бях заслепен от магията и невероятното ти сияние, от дъха на косите и сладостта на устните ти. Наложих се внезапно да замина заради дъщеря си, налагаше се да се върна в Гърция, в родния си град, предписаха ми да я отведа там заради дихателните ѝ проблеми. Използвах европейски проект и настоях да ме включат. Досещаш се, в София има повече възможности дори за начинаещи специалисти като мен. И заминах. Сега ти пиша от егейския бряг и съм огорчен, дори изплашен за теб. Как не ми сподели до последно, защо премълча? Може би това пътуване до Кавала щеше да се отложи, може би щях да пратя Елена сама при роднини. Дори не ми каза, че имаш син. Навярно си искала всичко между двама ни да бъде свършено в един толкова объркан и несъвършен свят... Търновски приятели ми писаха повече подробности за теб. Стана ми тягостно. Как съм могъл да го допусна? Отдавах го на неопитността и младостта си. И все по-силено тук, край красивия залив, ми се иска по-скоро да се върна, да те видя напълно оздравяла, да седим дълго там, при шадравана на третата пейка вляво, под стария чинар...“

Вцепенено гледах датата и адреса – беше подаден от регионална болница Кавала. В същия ден, когато мама се беше гърчила от болки и накрая бе издъхнала в мъки, с впити в юношеската ми длан

пръсти. Едва след толкова години бях открил писмото сред вещите ѝ, до които дълго време не исках да се докосна. Пликът бе разкъсан, значи все пак го беше прочела... А той, нали е лекар, защо не се е отказал, защо е заминал? Да, може би заради дъщеря си. А ние, а мама? После прерових цялата информация в интернет и социалните мрежи за гръцката болница, но не срещнах името на доктор Димитриус Ставридис. Е, може и фамилията си да е сменил, щом е напуснал България. И реших сам да тръгна. Година бях спестявал от чиновническата си заплата и вече имах достатъчно за пътя. Нужна ми бе смелост и тук, край Тоска Бийч, съзнанието ми се проясни. Трябваше да го намеря, този непознат мъж, навярно вече с посребрени коси. Още не бях решил какво да му кажа; сигурно щях да бъда остръ, дори зъл. Да зареже клетата ми майка; нима не бе ми казала, че цял живот е била без мъж, че сама ме е отгледала, че се е жертвала за детето си, а когато накрая той се е появил в онзи санаториум, все още не е била готова... Не, сигурно му е казала, а може и да са си писали още писма, които не намирам и има неща, които не зная, но трябва да съм търпелив, за да науча всичко и едва тогава да пусна хапливия си език...

На заранта излязох от Тоска Бийч и поех по шосето за Кавала. Опитвах да укротя обзеления ме гняв; цяла нощ той ме съпровож-

даше в просънница; проклинах непознатия лекар, спорех с него, прострелвах го с гневен поглед. Трябваше, още днес трябва да открия следа, иначе и сам не бих могъл да продължа напред. Нима можех да се спра на някоя жена? Всички ми изглеждаха празноглави, мислещи за дребните си удоволствия и страсти. Минавах през тях като през граничен пункт и отминавах; нито чувство, нито мъничко огън оставяха в гърдите ми. И нямаше, и не се виждаше поне една от тях, която да се доближи дори мъничко до хармонията и съвършената същност на майка ми. Как щях да продължа нататък?

С такива мисли, омерзен, даже напушен от ярост, се озовах в регионалната болница на Кавала. Виждах пристанището с белите яхти, сребристията глазури на залива, далечните очертания на остров Тасос. Можех извърнат дори да наблюдавам крепостта с акведукта Камарес и Имарет – причудливата сграда в ислямски архитектурен стил, строена от пашата на Египет Мехмед Али, вдясно със статуята му и къщата на османския владетел; по-нататък погледът ми отново се върна към Стари град с морския фар и прочутата църква „Света Богородица“. Но не за цялата тази красота бях тук. На рецепцията казах, че идвам от България, произнесох фамилията на лекаря и помолих да ме упътят как по-лесно да го открия.

Възрастната гъркиня ме поразгня; цяла нощ той ме съпровож-

ОТДАВА ПОД НАЕМ ПОМЕЩЕНИЯ,
191 кв.м във Велико Търново, бул. „България“ 33,
(бивш салон „Бюти“), подходящ за
офис, лекарски и стоматологични кабинети.
Наем 1000 лв.
GSM 0879/357 570, 0885/466 887

ЯТРУС

Страници за литература, култура и изкуство

Венцислав ВЕЛЧЕВ

Аз пътувах през снежни води,
аз летях през облаци розово-теменужени
и по пътя си нигде не спрях,
за да милвам покоя в съня ти.

Виж - натам где синее планинският скат,
и натам где белее небето,
аз ще бъда птица – най-нежният брат –
на ветреца, кръжащ над морето.

Ураган от звезди в океана аз бях,
гърмотевица дръзка в небето,
всичко черно в света аз презрях
и узрях, за да бъда по-силен от зноя.

И натам где се пенят вълните без страх,
и натам где изгряват звездите,
аз ще пея с шурците пред нощния праг
и ще скитам със чайки в небето.

Във нощта от лазур аз изпридах съня си
с цвета от безбрежна коприна,
а във житната утрин се събуждах огрян
от къдрите на златна любима.

И ще чакам да влезеш в покоя ми ти,
ще се моля за теб като птица,
ще целувам очите ти нежни в нощта,
по-грижовен от нежна орлица.

НА БРЕГА НА РЕКАТА

Ружа ВЕЛЧЕВА

Жената придържа внимателно полата си под коленете и протегна крака към слънчевото петно пред нея. Пролетната топлина докосна кожата ѝ и тя леко се усмихна.

бяха при нея да я убеждават, че ще намерят място за нея, но тя беше непреклонна. „Аз съм добре тук, оставете ме на мира!“

Пролетта беше дошла, а с нея и надеждата, че ще дочака истинското малко слънчице.

Нещо просветна в човешката река и сърцето ѝ трепна. Дали не е нейното слънчице. Скоро лицето ѝ помръкна. Беше се припознала...Ще чака. Ако днес не дочака, утре пак ще е тук.

Тук, под стълбището на местната Темида беше прекарала година. С торба дрехи, едно вехто одеяло и неизменните куки. Плетенето ѝ помагаше да изплете времето, да изплете живота си, втъкавайки в плетката малкото хубаво, което я беше споходило през нейните 68 години. Една на лице, една на опако, бяло и черно, радост и мъка... Плетеше до изнемога с премръзнали пръсти, а край нея течеше пълноводната човешка река, шумна и пълстра, като живота, който я докосваше, но тя не искаше, не можеше да нагази във водите му... Беше извърлена на брега от близки, от приятели...

Преди година сърцето ѝ я предаде. Подскочи няколко пъти и спря. За миг се видя отстраня. От краката ѝ се издигаше бяла светлина нагоре, а тялото, старо и безпомощно, сияеше в цветовете на дъгата. Помисли си, че вече е свободна, откъсната от времето и живота, но минавачи вече се суетяха около нея. Някой позвъни на 112 и скоро лекарите вече я връщаха обратно, тук, на земята...

Един непознат се спря до нея и понечи да ѝ даде желязно левче. Тя се усмихна, прощавайки му. „Купете цвете за жена си. Аз не прося. Просто обичам да стоя тук, да се радвам на хората и да чакам...“

Когато се закрепил, от болницата направо я настаня в старчески дом. Първо се съпротивляваше, чувстваше се като птица в капан, но постепенно се приобщи към порядките, харесаха ѝ тези самотни, стари хора, които бяха съхранили жаждата за живот, въпреки всичко, което ги беше сполетяло...

Мъжът отмина, замислен над думите ѝ. „Странна птица!“... Но се запъти към близкия кооперативен пазар и купи букетче кокичета с левчето.

Просто стана една от тях. И се примири със съдбата си. Но всеки ден се качваше на автобуса и слизаше тук, в центъра на града. Сядаше на пейката под стълбището на съда и вперила очи в реката от хора, чакаше.

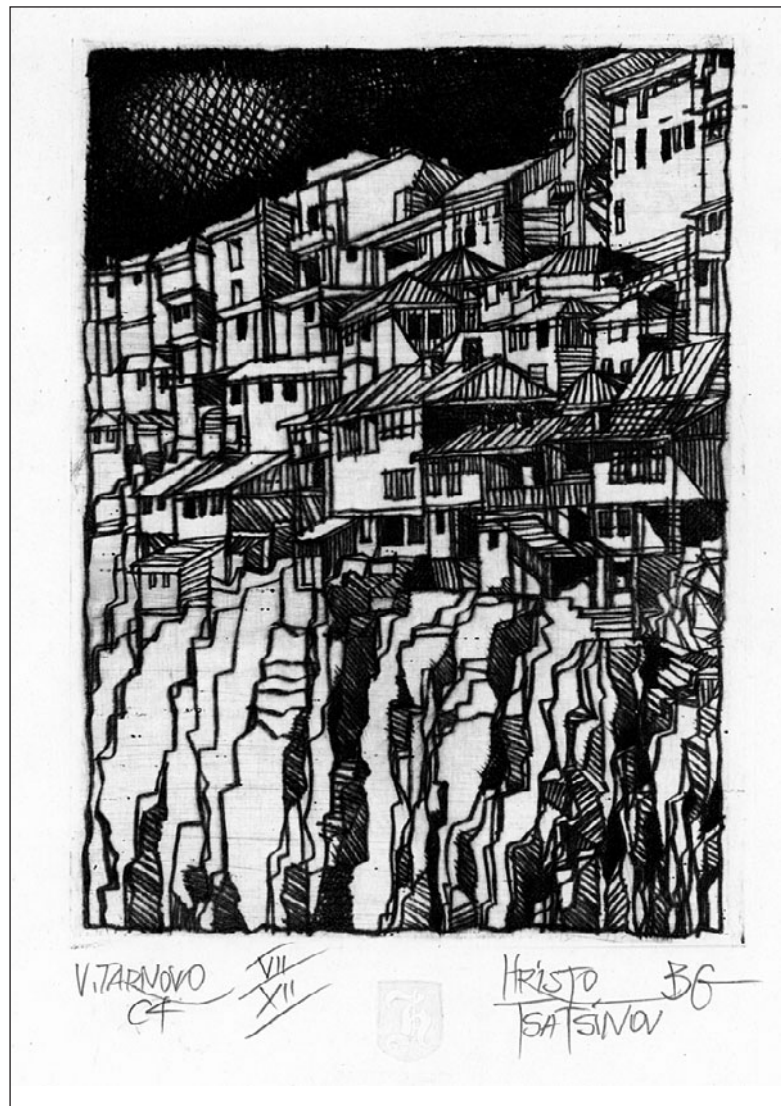
Не искаше да я настанят в старчески дом. Тук беше на студа и жегата, но беше волна птица, изгубила гнездото си, но разпънала криле над безкрайната река... И плетеше, плетеше... Една на лице, една на опако... Като живота ѝ...

Преди повече от година, когато пейката беше нейн дом, пред нея като от приказките изникна едно малко момиченце. Мъничка фея с очи като две огромни сини теменужки. Беше се изкубнала от ръката на майка си, явно са чакали автобуса на спирката. Детето дълго, дълго изучава лицето на старата жена и тихо попита: „Защо си тъжна, бабо? Боли ли те нещо?“ И докосна плахо ръцете ѝ с куките, като уморени птици, кацнали в скаута ѝ. Такава сия светлина струеше от очите на момиченцето, че жената за първи път от години се почувства щастлива и спокойна. Погали русите къдрици на детето и то ѝ се усмихна съчастнически. После бръкна в джобчето на палтенцето си и ѝ подаде едно синьо, синьо като очите му стъклено топченце. От тези, които зашиват на децата против уруки.

Хората свикнаха да я виждат там, на пейката под стълбите. Е, някои се подиграваха, други присядаха до нея, а трети просто не я виждаха. Общинарите през ден

„За късмет, бабо!“... И пак се усмихна. В този момент майката, открила изчезналото от ръката ѝ дете, долетя и грубо дръпна детето. Отдалечавайки се, то ѝ помахаше с ръка, а сините теменужки на очите му пееха: „Късмет, мила бабо! Пак ще дойда...“

Жената на брега на многоликата човешка река се усмихна на спомена и вперил очи в очакване на две сияйни, сини теменужки...

СКИТАЩА КРЪВ

ЙОРДАН АТАНАСОВ

Тази скитница-кръв във рода ни!
Откъде се е взела?
От Балкана ли слязла е
Или от изток дошла е на стреме?

Българско хамово семе е тя
И безбожния вятър я пръска световно.
В Германия баща ми живя и угасна.
Запила се в Америка брат ми...

Другите братя – с трагична съдба са,
Аз в Тракия равна отгледах деца,
Леля – в една съседна славянска страна
Старостта си оплаква...

Обходила девет държави,
Мама на къщата върна до края остана.
В един двор, на една крива софра
днес ни цар, ни бог би ни събрал.

Тази скитница-кръв във рода ни!

(от стр. 6)

записа името ми и сетне подаде листче с приемната на непознатата лекарка. Странни хора, не знаят дори как да ти обяснят...

Когато влязох в кабинета на доктор Елена Ставридис, помислих, че сънувам. Пред мен бе заснана, ослепителна в бялата си манта, със спуснати руси коси и синева в очите като залива на Тоска Бийч млада жена, която ми подаваше нежната си длан с обяснението, че е уведомена за пристигането ми.

– Но аз не ви познавам!

– Бях сигурна, че някой ден ще се появите – непринудено рече тя. – Моля, седнете!

Отпуснах се на стола занемаял, объркан. Толкова изящност, нима бе възможно...

– Дъщеря съм на покойния доктор Димитриус и наследих кариерата му. Иначе съм родена и завършила в София, както някога и баща ми.

Тя говореше великолепен български, което още повече ме обезоръжи, но и отчая. Човекът, когото толкова търсех, не е сред живите. Ама че късмет.

– Аз... Майка ми и баща ви... – промълвих.

– Знаем, знаем – прекъсна ме тя. – Той ми разказа всичко. Живяхме сами дълги години, а когато най-сетне можеше да е щастлив... Накрая ми завеща писмата ѝ, адресирани до него. Помня колко плака, щом научи за нейната смърт, как се укоряваше, как не можех да го утеша.

– Вие сте знаели всичко?!

– До самия ѝ край, уви... – едва чуто рече тя, после продължи с някаква едва доловима майчина

нежност в гласа си. – А сега да вървим и да изпием по кафе, все пак сте ми гост. Нека слезем до кафенето край храма „Свети Павел“, после ще се разходим по крайбрежната улица до пристанището и ще поговорим за още много неща. Татко би се радвал много на тази наша среща.

– И мама! – промълвих, заслепен от златистото сияние на косите ѝ и лазура в очите ѝ, в който сякаш се оглеждаха кристалните води на залива Тоска Бийч.

И за пръв път, от толкова време насам, си пожелах да остана край този залив, в този невероятен град.

Желаещите да се включат в месечното издание на страниците за литература, култура и изкуство „Ятрус“ могат да изпращат своите творби на e-mail: bi_georgi_nikolov@abv.bg

Приемат се материали само на електронен носител.

РАДИО ФАВОРИТ
89,8 FM

РЕКЛАМА за граговете:

СОФИЯ
ВЕЛИКО ТЪРНОВО
СЕВЛИЕВО
БОТЕВГРАД

тел. 0885/603 003

ИНТЕР ТАКСИ

Вашият личен шофьор!

062 63 00 63
089 91 51 951
088 99 92 900